

Šiandien, lapkričio 18-ąją, sukanka lygiai 80 metų, kai Panevėžyje buvo oficialiai įkurtas dramos teatras. Paminėti jubiliejų Juozo Miltinio dramos teatras ruošiasi, kai tik leis aplinkybės. O šiuo metu teatre vyksta naujų spektaklių repeticijos ir ieškoma neįprastų formų bendrauti su publika.

Šiek tiek istorijos

Teatro gimimas Panevėžyje 1940 m. siejamas su Juozu Miltiniu – ekscentrišku ir talentingu 33-ųjų metų režisieriumi. Tuo metu jis, grįžęs po studijų Prancūzijoje ir viešnagės Anglijoje, vadovavo Kauno Darbo rūmų teatro vaidybos studijai ir teatrui. 1940 m. lapkričio 21 d. Miltinis buvo paskirtas naujojo teatro aktoriumi, turinčiu teisę režisuoti. Netrukus prie jo prisijungė būrys jaunų, kūryba degančių aktorių. O 1941 m. kovo 15 m. įvyko pirmoji naujojo teatro premjera – Juozo Miltinio „Sidabrinis slėnis“ pagal Nikolajaus Pogodino pjesę. Miltinis Panevėžio dramos teatrui su pertraukomis vadovavo 40 metų ir pavertė Panevėžį tikra teatro Meka. Jis lietuvių teatro istorijoje išskirtinę vietą užima dėl daugelio priežasčių: vakarietiško išsilavinimo, fanatiško atsidavimo savojo teatro idėjai ir dėl to, kad kūrybą visada derino su pedagogine veikla. Miltinio teatras – intelektualus, sudėtingas, bet kartu ir jautrus, atskleidžiantis žmogaus prigimties prieštarumą. Kaip rašė teatrologė Šarūnė Trinkūnaitė, tokie Miltinio spektakliai kaip Henriko Ibseno „Heda Gabler“, Antono Čechovo „Ivanovas“, Williama Shakespeare'o „Makbetas“, Wolfgango Borcherto „Lauke, už durų“, Friedricho Dürrenmatto „Fizikai“ ir Augusto Strindbergo „Mirties šokis“ visoje Sovietų Sąjungoje įtvirtino Panevėžio dramos teatro kaip išskirtinio, elitinės literatūros, intelektualios režisūros bei ypatingos aktorystės, teatro reputaciją.

Pasak teatrologės, „teatro šlovės metais suklestėjo visas Panevėžys. 1940 m., sakoma, jis buvo garsus tik savo spirito fabriku, o 7 dešimtmečiu viena po kitos kūrėsi kavinės ir restoranai, statėsi viešbučiai, 1967 m. iškilo naujas modernus teatro pastatas. Galima nedvejojant sakyti: Miltinis kūrė ne tik Panevėžio dramos teatrą, bet ir Panevėžio miestą.“

Šiandien Juozo Miltinio dramos teatras, žinoma, pasikeitęs. Teatro kūrybinėje veikloje darniai sugyvena miltiniškoji teatro vizija, kurią puoselėja vyresnieji trupės aktoriai, ir naujos teatro idėjos, kurias su savimi atsineša jauni režisieriai ir aktoriai. Šį darnų sambūrį savaip atspindi naujausia teatro premjera – Aleksandro Špilevojaus spektaklis „Irano konferencija“ pagal garsaus šiuolaikinio rusų dramaturgo Ivano Vyrypajevio pjesę. Kartu su jauniausios ir vidurinės kartos aktorais vaidinantis Albinas Keleris keliais tiksliais rankų mostais ir atpažįstamomis intonacijomis akimirksniu scenoje sukuria savo mokytojo Juozo Miltinio paveikslą. Beje, „Irano konferencija“ sulaukė ne tik didžiulio publikos susidomėjimo

bei palankių kritikos atsiliepimų, bet ir apdovanojimų: spalio mėnesį Varėnoje įvykusiame 11-ajame Dalios Tamulevičiūtės profesionalių teatrų festivalyje spektaklis pelnė net tris prizus, tarp jų, ir už geriausią režisūrą.

Artėjančios premjeros

Lapkritį Juozo Miltinio dramos teatras turėjo pakviesti ir į dvi premjeras – Algirdo Latėno „Aprengeją“ pagal Ronaldo Harwoodo pjesę ir Aido Giniočio „Volponę“ pagal Beno Jonsono komediją. Abu spektakliai jau beveik sukurti ir laukia susitikimo su publika.

Lietuviškų šaknų turinčio britų dramaturgo, scenaristo ir aktoriaus Ronaldo Harwoodo pjesė „Aprengejas“ jau trisdešimt metų karaliauja viso pasaulio teatrų scenose. Pjesė tarsi klausia, ar gali būti kas nors spalvingesnio, aistringesnio ir dramatiškesnio, labiau sekinančio, bet ir aukščiau pakylėjančio už aktoriaus gyvenimą? Ir ar yra pasaulyje kita profesija, kuri taip persmelktų ir valdytų žmogaus gyvenimą? Aktorius – scenos dievas, žiūrovų širdžių užkariautojas, bet sykiu – ir juokdarys, klounas, lyg išmaldos prašantis publikos meilės ir dėmesio.

Ir pati pjesė, ir jos pastatymai yra pelnę daugybę prizų, tarp jų ir prestižinį Laurence'o Olivier apdovanojimą. Lietuvių teatro publiką su šia pjesė pirmasis supažindino režisierius Algirdas Latėnas. Jis 1996 m. „Aprengeją“ pastatė Lietuvos nacionaliniame (tuo metu – Akademiniam) dramos teatre su tokiomis žvaigždėmis kaip Remigijus Adomaitis, Eglė Gabrėnaitė, Arūnas Sakalauskas ir kitais.

Antrą kartą prie aktorių gyvenimo užkulisių atskleidžiančios pjesės grįžtantis režisierius Algirdas Latėnas sako, kad jam svarbu užmegzti ryšį su į teatrą atėjusiais žmonėmis. Tai padaryti nebus sunku, nes pjesė siūlo puikią medžiagą aktoriams. O šie – bene visas Juozo Miltinio dramos teatro žvaigždynas. Režisieriui talkino viena ryškiausių jaunosios kartos scenografių Kotryna Daujotaitė ir ką tik netikėtai mus palikęs teatro muzikos meistras,

kompozitorius Faustas Latėnas.

Beno Jonsono „Volponė“ mena teatro pradžią: 1941 m. šią klasikinę komediją režisavo ir pats joje vaidino Juozas Miltinis. „Volponė“ yra garsiausia Jonsono, Shakespeare'o amžininko, pjesė, kandžiai pašiepianti tokias žmonių ydas kaip godumas, savanaudiškumas ir vergavimas aistroms. Pjesės populiarumą lemia komiškos situacijos ir veikėjai, kuriuose aiškiai atpažįstamos italų improvizacinės komedijos, *commedia dell'arte*, kaukės.

Režisierius Aidas Giniotis – didžiausias Lietuvoje tradicinės italų kaukių komedijos žinovas ir komiškujų žanrų meistras. Galbūt pasirodys, kad žmonių ydos ir silpnybės, nepaisant technologinio ir kitokio progreso, išlieka tokios pačios? Režisieriui talkino scenografė ir kostiumų dailininkė Ramunė Skrebūnaitė, o spektaklyje vaidina net dvylika Juozo Miltinio dramos teatro aktorių.

Konferencija Miltinio palikimui apmąstyti ir nauji spektakliai

Juozo Miltinio dramos teatro aštuoniasdešimtmečiui paminėti pavasarį planuojama tarptautinė konferencija „80 Juozo Miltinio dramos teatro sezonų“. Teatro jubiliejus yra puiki proga naujai pažvelgti į Juozo Miltinio dramos teatro istoriją ir garsiojo režisieriaus kūrybą. Konferencija, kurią teatras rengia bendradarbiaudamas su Scenos meno kritikų asociacija, kvies Lietuvos, Latvijos ir Rusijos teatro istorikus, kritikus, kultūros bei meno tyrėjus ir menininkus dalintis savo tyrimais, išvalgomis ir prisiminimais. Renginys, skirtas ne tik akademinei bei kultūrinei bendruomenei, bet ir plačiajai auditorijai, sujungs istorinius tyrimus, kritinę analizę ir gyvąją, asmeniniais liudijimais grįstą istoriją.

Be to, pavasarį teatras tikisi žiūrovus pakviesti dar į keturias naujas premjeras. Tai bus skirtingų formatų ir skirtingoms auditorijos grupėms skirti spektakliai. Juos kurs režisieriai Jonas Vaitkus, Agnius Jankevičius, teatro kūdikiams specialistė režisierė Ieva Jackevičiūtė ir garso menininkas Arturas Bumšteinas. O visai netrukus žiūrovai galės apsilankyti naujojoje teatro interneto svetainėje, kur greta gausios informacijos apie teatrą ir jį kuriančias asmenybes bus galimybė žiūrėti filmuotus interviu ir tinklalaidės, pristatančias „nematomų“ teatro profesijų žmones.

Juozo Miltinio dramos teatro inf.

80-metį minintis Juozo Miltinio dramos teatras veiklos pauzę
išnaudoja kūrybiškai

